

POUČENÍ k Přehledu za rok 2009

1. **Přehled** je povinna předložit osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) příslušnému územnímu pracovišti VZP (dále jen ÚP VZP), zpravidla podle místa svého trvalého pobytu, **nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podat daňové přiznání za rok 2009**. Daňové přiznání za rok 2009 se podává u finančního úřadu (dále jen FÚ) nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Zpracovává-li daňové přiznání daňový poradce, prodlužuje se lhůta pro podání daňového přiznání za rok 2009 nejpozději do šesti měsíců po uplynutí zdaňovacího období. **Skutečnost, že daňové přiznání zpracovává daňový poradce, je OSVČ povinna příslušnému ÚP VZP doložit do 30. 4. 2010**. Tuto skutečnost je možno doložit např. kopií plné moci, kterou OSVČ zmocňuje daňového poradce ke zpracování daňového přiznání a předkládá ji na FÚ. Přehled odevzdává i OSVČ, která má daň stanovenou paušální částkou, nebo OSVČ, na kterou byl prohlášen konkurs, či osoba, která má příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a není povinna daňové přiznání podávat (má nízké příjmy, má pouze příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně apod.). **OSVČ, které nejsou povinny daňové přiznání podávat, předkládají tento Přehled nejpozději do 8. 4. 2010**.
2. Do Přehledu se zahrnují veškeré příjmy z roku 2009 (řádek č. 1). Zahrnují se i veškeré výdaje z roku 2009 (řádek č. 2). Výše ztráty za předchozí zdaňovací období, uplatňovaná pro daňové účely, se nezahrnuje. U spolupracující osoby se za příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení považuje její podíl na společných příjmech. U osoby, která vede účetnictví, u společníka veřejné obchodní společnosti a u komplementáře komanditní společnosti se za příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho udržení považuje základ daně z příjmů z této činnosti (tzv. dílčí základ daně). U osoby, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou, se za příjem považuje (jde-li o příjmy stanovené paušální částkou) předpokládaný příjem a za výdaje vynaložené na jeho dosažení se považují předpokládané výdaje za takový rok.
3. Řádek 3 vyplní pouze OSVČ, která byla v roce 2009 i zaměstnancem a součet vyměřovacího základu zaměstnance (úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance – řádek 3) a vyměřovacího základu OSVČ (řádek 14a) přesáhl částku **maximálního vyměřovacího základu** ve výši 1 130 640 Kč. O tuto přesahující částku se sníží vyměřovací základ OSVČ. Je-li přesahující částka vyšší než vyměřovací základ OSVČ, sníží se o zbytek přesahující částky vyměřovací základ zaměstnance (úhrn vyměřovacích základů zaměstnance). **OSVČ je povinna doložit vyměřovací základy, kterých v roce 2009 dosáhla v zaměstnání**.
4. **Doplatek pojistného za rok 2009 je splatný do 8 dnů po podání daňového přiznání za rok 2009**. Pro tento účel sdělí OSVČ v Přehledu den, kdy podala, nebo měla podat daňové přiznání.
5. Pokud se dodatečně změní skutečnosti uvedené v tomto Přehledu, je OSVČ povinna do 8 dnů ode dne, kdy se o změně dozvěděla, podat **opravný Přehled** a do 30 dnů doplatit dlužné pojistné. Nebyl-li Přehled opraven na základě dodatečně zjištěných skutečností (např. opravné nebo dodatečné daňové přiznání, kontrola FÚ apod.), ale pouze opravuje nepřesně nebo chybně vyplněný Přehled, nejedná se o opravný Přehled, ale jen o opravu řádného Přehledu.
6. Povinnosti uvedené v bodech 1, 2, 4 a 5 mají také OSVČ, které ukončily samostatnou výdělečnou činnost, resp. změnilly zdravotní pojišťovnu v průběhu roku 2009 nebo v roce 2010 před odevzdáním Přehledu.
7. Do úhrnu zaplacených záloh na pojistné se **zahrnují platby za rok 2009**, provedené do 8. 1. 2010 včetně. **Nezahrnují se platby** penále, pokut, doplatky na základě dřívějších Přehledů a úhrady pojistného za měsíce, v nichž byl pojištěnec „osobou bez zdanitelných příjmů“ (řádek č. 41). Prokázaný **přeplatek** poukáže příslušné ÚP VZP na účet plátce pojistného ve lhůtě stanovené zákonem. Při posuzování výše přeplatku přihlíží zdravotní pojišťovna k tomu, zda plátce nemá vůči zdravotní pojišťovně splatný závazek (dluh na pojistném, penále atd.). Pojištěnec uvede na 1. straně tohoto Přehledu, zda žádá o vrácení přeplatku, nebo o jeho použití na úhradu záloh na pojistné v dalším období. Žádá-li pojištěnec o vrácení přeplatku v maximální přípustné výši dle údajů VZP, vyplní na 1. straně Přehledu v poli týkajícím se přeplatku místo částky písmena „MAX“. K promlčení nároku na vrácení přeplatku dochází za pět let od uplynutí kalendářního roku, v němž vznikl.
8. **Spolupracující osoba**, na kterou je převedena část příjmů a výdajů osoby samostatně výdělečně činné, je považována za OSVČ. Musí tedy být po celou dobu, kdy postupuje jako spolupracující osoba, u zdravotní pojišťovny přihlášená jako OSVČ, musí podávat samostatný Přehled a platit zálohy na pojistné, pokud není od placení záloh zákonem osvobozena (např. je zaměstnancem a zaměstnání je hlavním zdrojem příjmů – viz další bod).
9. **Osvobození od platby záloh** je možné jen u zákonem vyjmenovaných skupin OSVČ:
 - a) V celých kalendářních měsících, ve kterých OSVČ byla současně zaměstnancem a **samostatná výdělečná činnost nebyla hlavním zdrojem jejích příjmů**, není povinna platit zálohy na pojistné. Pojistné za takové měsíce zaplatí formou doplatku podle bodu 4 Poučení.

- b) Zálohy na pojistné neplatí také OSVČ, která byla po celý kalendářní měsíc uznána neschopnou práce, nebo jí byla nařízena karanténa podle zvláštních právních předpisů.

Osvobození od platby záloh nemusí znamenat, že se v Přehledu nestanovuje minimální vyměřovací základ – viz další bod Poučení.

10. Minimální vyměřovací základ pro OSVČ v roce 2009 neplatil v kalendářním měsíci, ve kterém **po celý tento kalendářní měsíc** trvala některá z následujících skutečností:

- plátcem pojistného byl i stát; osoby, za které je plátcem pojistného i stát, jsou uvedeny v § 7 odst. 1 zákona číslo 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů (např. nezaopatřené dítě, poživatel důchodu, žena na mateřské nebo rodičovské dovolené, uchazeč o zaměstnání atd.),
- v zaměstnání bylo odvedeno pojistné vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu platného pro zaměstnance,
- OSVČ pobírala nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných (při odevzdání Přehledu doloží OSVČ tuto skutečnost potvrzením OSSZ),
- OSVČ byla osobou s těžkým tělesným, smyslovým nebo mentálním postižením, které se poskytuje mimořádné výhody II. nebo III. stupně podle předpisů o sociálním zabezpečení,
- OSVČ dosáhla věku potřebného pro nárok na starobní důchod, avšak nesplnila další podmínky pro jeho přiznání,
- OSVČ celodenně osobně a řádně pečovala alespoň o jedno dítě do 7 let nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku. Za celodenní péči není považována péče u OSVČ, která umístila dítě předškolního věku do školského zařízení na dobu přesahující 4 hodiny denně, nebo dítě školou povinné do školského zařízení na dobu přesahující vyučování, nebo dítě umístila do zařízení s celotýdenním nebo celoročním provozem.

11. Minimální vyměřovací základ pro rok 2009 činí dvanáctinásobek 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Pro rok 2009 se počítá s částkou 23 555 Kč. **Minimální měsíční vyměřovací základ pro rok 2009 je roven částce 11 777,50 Kč** (řádek č. 9). **Maximální měsíční vyměřovací základ pro měsíce roku 2009 je roven částce 94 220 Kč.**

12. Vyměřovací základ se v roce 2010 stanovuje z 50 % rozdílu mezi příjmy a výdaji. **Minimální měsíční záloha v roce 2010 činí 1 601 Kč, maximální měsíční záloha činí 19 205 Kč.** Při výpočtu minimální a maximální zálohy pro rok 2010 se vychází z průměrné mzdy v národním hospodářství. Na základě Nařízení vlády č. 339/2009 Sb., ze dne 16. září 2009, se pro rok 2010 počítá s částkou 23 709 Kč. **Minimální měsíční vyměřovací základ pro měsíce roku 2010 je roven částce 11 854,50 Kč. Maximální měsíční vyměřovací základ pro měsíce roku 2010 je 142 254 Kč.**

13. Nová výše zálohy podle řádku 51 nebo 54 Přehledu musí být placena poprvé za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán Přehled, a platí se ve stejné výši až do měsíce předcházejícího měsíci, kdy bude obdobný Přehled předložen v roce 2011. Změna zálohy v průběhu období podle předchozí věty je možná pouze v těchto případech:

- plátcí je schválena „Žádost o snížení zálohy“ – viz bod 14 Poučení,
- dojde ke změně minimálního vyměřovacího základu – OSVČ musí platit zálohy vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu,
- změni se skutečnosti rozhodné pro stanovení minimálního vyměřovacího základu podle bodu 10 Poučení – OSVČ, která není uvedena v bodě 10, musí hradit alespoň minimální zálohu (a naopak),
- změni se skutečnosti rozhodné pro osvobození od platby záloh podle bodu 9 Poučení – OSVČ, která není uvedena v bodě 9, je povinna hradit zálohu (a naopak).

OSVČ, která je v době podání Přehledu osvobozena od platby záloh, uvede jako výši zálohy nulu a vypočtenou výši dle řádku 51 nebo 54 Přehledu uvede v závorce. Jestliže přestane platit osvobození od platby záloh (i na část měsíce), oznámí OSVČ tuto skutečnost příslušnému ÚP VZP a začne platit zálohy uvedené v závorce.

Výpočet zálohy v řádku 52 – 54 použijí pouze OSVČ, které byly v roce 2009 zaměstnány a úhrn vyměřovacích základů v roce 2009 ze zaměstnání a samostatné výdělečné činnosti přesáhl maximální vyměřovací základ stanovený pro rok 2010, tzn. dosáhl částky alespoň 1 707 048 Kč.

14. Snížení zálohy není možné bez podání „Žádosti o snížení zálohy“ a jejího kladného vyřízení ÚP VZP. Snížení zálohy je platné pouze po dobu 3 měsíců, poté je nutno, při trvání důvodů pro snížení zálohy, podat novou „Žádost o snížení zálohy“. Pokud důvody pro snížení zálohy po 3 měsících již netrvají, je plátcé povinen zvýšit zálohu na výši uvedenou v řádku 51 nebo 54 tohoto Přehledu.

15. Dotazy zodpoví vaše ÚP VZP nebo Klientské centrum VZP, Praha 3, Orlická 4/2020, PSČ 130 00, v době od 8 do 16 hodin na telefonním čísle: 844 117 777; v době od 16 do 8 hodin je na stejném telefonním čísle záznamník. Obecné informace, seznam ÚP VZP s čísly účtů a další informace je možno nalézt také na adrese internetu: www.vzp.cz.